

Άρθρο 8

Ειδικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών

Εντός των κατηγοριών που ακολουθούν και λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς της παρούσας και ιδίως του παρόντος άρθρου, των άρθρων 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 38 και 39 καθώς και των παραρτημάτων αυτής, ενισχύονται οι εξής επενδύσεις:

1. Μετεγκατάσταση, ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών.

1.1. Υποκατηγορίες Επενδύσεων

1.1.1. Σταβλικές εγκαταστάσεις.

1.1.2. Μελισσοκομικές εγκαταστάσεις όπως χώρος εξαγωγής μελιού και αποθήκες.

1.1.3. Εγκαταστάσεις προετοιμασίας προϊόντων για πρώτη πώληση όπως ψυγεία, αποφλοιωτήρια, ξηραντήρια, διαλογητήρια, πλυντήρια και συσκευαστήρια.

1.1.4. Αποθήκες και λοιποί αποθηκευτικοί χώροι.

1.1.5. Περίφραξη και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των εγκεκριμένων επενδύσεων της κατηγορίας που υλοποιούνται.

1.1.6. Προκατασκευασμένοι οικίσκοι φιλοξενίας εργατών συνολικού εμβαδού έως 60 τ.μ. και ανώτατου κόστους έως 300 ευρώ ανά τ.μ.

1.1.7. Εργαστήρια ιστοκαλλιέργειας.

1.1.8. Κάθε είδους ομβροδεξαμενή (πλαστική, τσιμεντένια, μεταλλική κ.λπ.) για την εξυπηρέτηση του ζωικού κεφαλαίου υπό την προϋπόθεση ότι η πλήρωση της ομβροδεξαμενής γίνεται με τα όμβρια ύδατα που προέρχονται από την απορροή εγκαταστάσεων της εκμετάλλευσης.

1.1.9. Κτιριακές εγκαταστάσεις και λοιπές κατασκευές που είναι απαραίτητες για τη διαχείριση των αποβλήτων υποπροϊόντων και υπολειμμάτων της γεωργικής εκμετάλλευσης (όπως βοηθητικοί χώροι, κατασκευή τοποθέτησης διαχωριστήρα, δεξαμενές κ.λπ.)

1.1.10. Κάθε άλλη κτιριακή υποδομή και κατασκευή που τεκμηριώνεται ως απαραίτητη για τη λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης.

1.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:

1.2.1. Γεωργικά κτίρια και κατασκευές που υλοποιούνται (ανέγερση, μετεγκατάσταση, επέκταση), διαμορφώνονται ή εντός των οποίων υλοποιούνται επενδύσεις εκσυγχρονισμού τους, πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές του Παραρτήματος 5 και του Παραρτήματος 6, εφόσον τις αφορούν.

1.2.2. Η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν γεωργικά κτίρια και κατασκευές, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 10.

1.2.3. Η ύπαρξη κατάλληλης άδειας λειτουργίας – εγκατάστασης κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, όπου αυτή απαιτείται.

1.2.4. Η τεκμηρίωση του είδους και της δυναμικότητας της επένδυσης σε σχέση με τα παραγόμενα απόβλητα της εκμετάλλευσης στη μελλοντική κατάσταση (μελέτη διάθεσης αποβλήτων).

1.2.5. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις της παραγράφου 1.1.10 δεν μπορούν να υπερβαίνουν σε συνολικό εμβαδόν τα 200 τ.μ.

1.2.6. Η κατασκευή για την τοποθέτηση διαχωριστήρα δεν μπορεί να υπερβαίνει σε συνολικό εμβαδόν τα 18 τ.μ.

1.2.7. Η αιτούμενη δαπάνη υλοποίησης να μην υπερβαίνει τις τιμές που ορίζονται στα παραρτήματα της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για το εύλογο κόστος.

1.3. Επιπλέον για την εφαρμογή της παρούσας ορίζονται τα εξής:

1.3.1. Δεν ενισχύονται γεωργικά κτίρια και κατασκευές που εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.

- 1.3.2. Οι επενδύσεις μετεγκατάστασης είναι επιλέξιμες σε περιπτώσεις που η αναγκαιότητα της ενέργειας προκύπτει για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, για λόγους δημόσιας υγείας ή/και για άλλους λόγους οι οποίοι έχουν άμεσες δυσμενείς επιπτώσεις στη βιωσιμότητα και στην ασφάλεια της εκμετάλλευσης. Στις ενέργειες μετεγκατάστασης ενισχύονται και οι δαπάνες αποσυναρμολόγησης, μεταφοράς και επανασυναρμολόγησης του υφιστάμενου εξοπλισμού.
 - 1.3.3. Εφόσον από ισχύουσες διατάξεις πολεοδομικού χαρακτήρα, αγροτικές αποθήκες, μελισσοκομικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις για την προετοιμασία ή/και συσκευασία ή/και πρώτη πώληση της παραγωγής δύναται να χωροθετηθούν εντός ορίων οικισμών, αυτές δεν ενισχύονται αν αποτελούν τμήμα άλλου ευρύτερου κτιρίου ή αν εμφανίζουν προϋποθέσεις αλλαγής χρήσης.
 - 1.3.4. Αποθήκες ζωοτροφών ή προϊόντων της εκμετάλλευσης έως 100 τετραγωνικών μέτρων, ενισχύονται χωρίς να απαιτείται η τεκμηρίωση του εμβαδού τους.
 - 1.3.5. Αποθήκες και υπόστεγα που προορίζονται για την αποθήκευση γεωργικών μηχανημάτων, εργαλείων και εξοπλισμού εκτός του μελισσοκομικού, έως 100 τετραγωνικών μέτρων, ενισχύονται χωρίς να απαιτείται η τεκμηρίωση του μεγέθους τους. Σε περίπτωση υπέρβασης η ενίσχυση περιορίζεται στα 100 τ.μ.
 - 1.3.6. Οι προκατασκευασμένοι οικίσκοι φιλοξενίας εργατών δεν μπορούν να υπερβαίνουν το συνολικό εμβαδό των 60 τ.μ.
 - 1.3.7. Οι επενδύσεις περίφραξης και διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου της παρ. 1.1.5 είναι επιλέξιμες μόνον εφόσον υλοποιούνται για την εξυπηρέτηση επενδύσεων που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο της παρούσας.
2. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούργιου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- 2.1. Υποκατηγορίες Επενδύσεων
 - 2.1.1. Ενισχύεται ο εξοπλισμός ο οποίος ενσωματώνεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις ή επί γηπέδων. Ειδικότερα ενισχύεται:
 - α) Εξοπλισμός ζωικής παραγωγής, όπως αμελκτικά συγκροτήματα, ταινίες μεταφοράς, σιλό αποθήκευσης ζωοτροφών, συγκροτήματα παραγωγής ζωοτροφών, συγκροτήματα θέρμανσης και δροσισμού, ταΐστρες, ποτίστρες, εξοπλισμός διαχείρισης αποβλήτων της εκμετάλλευσης, αποτεφρωτήρες κ.ά.
 - β) Εξοπλισμός φυτικής παραγωγής όπως ξηραντήρια, συγκροτήματα διαλογής, θάλαμοι ψύξης, συγκροτήματα συσκευασίας κ.ά.
 - 2.1.2. Ενισχύεται αποκλειστικά ο εξής αυτοκινούμενος εξοπλισμός: α) Οι γεωργικοί ελκυστήρες των κατηγοριών T1, T2, T4, και C του άρθρου 4 του Καν (ΕΕ) 167/2013, (εξααιρουμένων των οχημάτων φορτηγού τύπου, ελαφρού τύπου και τύπου Unimog και των οχημάτων που μπορούν να μεταφέρουν προσωπικό πέραν του χειριστή), οι περνοφόροι και τηλεσκοπικοί φορτωτές, τα bobcat, τα μηχανήματα διαχείρισης αποθηκών ζωοτροφών της εκμετάλλευσης και β) τα ψεκαστικά, τα χορτοκοπτικά, χορτοσυλλεκτικά, ενσιροκοπτικά (κτηνοτροφικών φυτών κ.α.), οι φυτευτικές μηχανές, οι πατατοσυλλεκτικές, οι καρτοσυλλεκτικές, οι μηχανές συλλογής κρεμμυδιών, οι μηχανές συλλογής αρωματικών και ανθοκομικών φυτών, οι σταφυλοσυλλεκτικές, οι μηχανές συλλογής οπώρων και ακρόδρυων, οι δονητές / συλλέκτες δέντρων, οι αυτοκινούμενοι λιπασματοδιανομείς και οι ενσιροδιανομείς. γ) βαμβακοσυλλεκτικές, θεριζοαλωνιστικές μηχανές, μηχανές συλλογής ρυζιού οσπρίων, ψυχανθών, βιομηχανικής ντομάτας και τεύτλων υπό τις προϋποθέσεις του Παραρτήματος 4, αποκλειστικά για συλλογικά σχήματα.
 - 2.1.3. Ενισχύονται μηχανήματα και εξοπλισμός για την εξυπηρέτηση της:
 - i. Ζωικής παραγωγής και μελισσοκομίας όπως, κινητές αμελκτικές μηχανές, ενσιρωδιανομείς, μελιτοεξαγωγείς, μηχανές γαλουχίας, κινητές ταΐστρες και ποτίστρες κ.ά.

- ii. Φυτικής παραγωγής, όπως αναρτώμενα ή συρόμενα μηχανήματα κατεργασίας εδάφους, σπαρτικές μηχανές, λιπασματοδιανομείς, ψεκαστικά μηχανήματα (εξαιρούνται οι επινώτιοι ψεκαστήρες) και εξοπλισμός ασφαλείας, μηχανήματα χορτονομής (κοπτικά, συνθλιπτικά, συλλεκτικά και δετικά), συλλεκτικές μηχανές και εξοπλισμός συλλογής, ρυμουλκούμενα με ανύψωση ή/και ανατροπή (πλατφόρμες απλές και ανατρεπόμενες, σκάλες ανύψωσης), κλαδευτικά αναρτώμενα και συρόμενα, φορητά αλυσοπρίονα, εξαρτήματα ελκυστήρων αναρτώμενα (π.χ. ανυψωτικά, φορτωτές, αρπάγες και πιρούνες μπάλας) κ.ά.

2.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτείται να πληρούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:

- 2.2.1. Για κάθε εξοπλισμό ή μηχανήμα που ενσωματώνεται εντός γεωργικών κτιρίων και κατασκευών, στην αίτηση στήριξης, προσδιορίζεται το κτίριο ή η κατασκευή στην οποία ενσωματώνεται και τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή των ακινήτων αυτών.
- 2.2.2. Για τις επενδύσεις ζωικής παραγωγής της υποκατηγορίας της υποπαρ. 2.1.1, απαιτείται η προσκόμιση κατάλληλης άδειας λειτουργίας κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
- 2.2.3. Ο εξοπλισμός για επενδύσεις ζωικής παραγωγής της υποκατηγορίας της παρ. 2.1.1 πρέπει να είναι εναρμονισμένος με τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα και να πληροί τις προϋποθέσεις της εθνικής νομοθεσίας.
- 2.2.4. Στην ηπειρωτική χώρα, στην Κρήτη και στην Εύβοια, δαπάνες για αγορά αμελκτικής μηχανής αιγοπροβάτων δεν είναι επιλέξιμες για εκμεταλλεύσεις με λιγότερα από 150 ενήλικα θηλυκά ζώα στην ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
- 2.2.5. Δαπάνες για αγορά γαλακτομετρητή ή ταινίας διατροφής είναι επιλέξιμες όταν κατέχεται ήδη ή θα αποκτηθεί ως εγκεκριμένη επένδυση του αιτούμενου επενδυτικού σχεδίου αμελκτική μηχανή.
- 2.2.6. Η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του ελκυστήρα να είναι έως 24 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
- 2.2.7. Για μηχανήματα αξίας άνω των 1.000 ευρώ, το έτος κατασκευής, όπως καταγράφεται σήμανση που αυτά πρέπει να φέρουν σύμφωνα με την παρ. 1.7.3 του παραρτήματος Ι του Π.Δ. 57/2010 (Α' 97), να μην είναι προγενέστερο των 24 μηνών από το έτος έκδοσης του τιμολογίου πώλησής του.
- 2.2.8. Τα παρελκόμενα ελκυστήρα πρέπει να προσαρμολογούνται λειτουργικά με ελκυστήρα της εκμετάλλευσης ο οποίος ανήκει ήδη ή θα ανήκει τουλάχιστον κατά 50% στον δικαιούχο κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου.
- 2.2.9. Τα οχήματα που κυκλοφορούν στο οδικό δίκτυο ως ρυμουλκούμενα πρέπει να είναι εναρμονισμένα με τις σχετικές ενωσιακές απαιτήσεις και να πληρούν τις απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας και του Κ.Ο.Κ.
- 2.2.10. Τα ψεκαστικά μηχανήματα πρέπει, με ευθύνη του πωλητή, να είναι εφοδιασμένα με πιστοποιητικό επιθεώρησης και αυτοκόλλητο σήμα καταλληλότητας. Εναλλακτικά γίνεται δεκτή η πιστοποίηση του τύπου του ψεκαστικού μηχανήματος κατά ISO 16119 από αρμόδιο πιστοποιημένο φορέα, σύμφωνα με την ΥΑ Ε8/1831/3976/21.04.2015 (Β' 671), όπως ισχύει κάθε φορά. Στην εναλλακτική αυτή περίπτωση, κάθε ψεκαστικό πρέπει να συνοδεύεται από Βεβαίωση Συμμόρφωσης του κατασκευαστή του, σύμφωνα με το υπόδειγμα του Παραρτήματος VII της παραπάνω απόφασης.
- 2.2.11. Για τον εξοπλισμό μετεωρολογικών προειδοποιήσεων και φυτοπροστασίας με την αίτηση στήριξης υποβάλλεται μελέτη εγκατάστασης του εξοπλισμού και με την αίτηση πληρωμής μελέτη εφαρμογής του.
- 2.2.12. Για την ενίσχυση χορτοδετικής μηχανής αξίας μεγαλύτερης των 20.000 ευρώ ή ρυμούλκας με διάταξη αυτοφόρτωσης, τόσο κατά την υφιστάμενη όσο και κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου απαιτείται ένα από τα εξής: α) η καλλιέργεια σανοδοτικών φυτών ή/και αροτραίων σε

έκταση ίση η μεγαλύτερη των 200 στρεμμάτων στην ηπειρωτική χώρα, στην Εύβοια και στην Κρήτη και των 100 στρεμμάτων για την υπόλοιπη Χώρα, β) η κατοχή εκμετάλλευσης τουλάχιστον 60 MMZ, γ) η εκμετάλλευση κλειστών θαλάμων μανιταριών συνολικής έκτασης τουλάχιστον 500 τ.μ.

2.2.13. Πλυστικό μηχάνημα είναι επιλέξιμο μόνο για εκμεταλλεύσεις ζωικής παραγωγής.

2.2.14. Η αιτούμενη δαπάνη δεν πρέπει να υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στα Παραρτήματα 9 και 10.

2.3. Επιπλέον για την εφαρμογή της παρούσας ορίζονται συμπληρωματικά τα εξής:

2.3.1. Στις επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης ή μετεγκατάστασης κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες του εξοπλισμού διαχείρισης αποβλήτων που είναι απαραίτητες για την έκδοση άδειας λειτουργίας.

2.3.2. Οι αποτεφρωτήρες είναι επιλέξιμοι μόνο για πτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, εφόσον αυτοί διαθέτουν μετακαυστήρα και έχουν τροφοδοσία αποβλήτου έως και 50 kg/h.

3. Αγορά γης. Ισχύουν τα εξής:

3.1. Η αγορά αφορά στην απόκτηση αγροτεμαχίου κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή, με τρόπο ώστε μετά την ολοκλήρωση της μεταβίβασης ή των μεταβιβάσεων, ο αγοραστής να καθίσταται μοναδικός του κύριος κατέχοντας το 100% αυτού.

3.2. Το αγροτεμάχιο δύναται να χρησιμοποιηθεί για την εγκατάσταση των επιλέξιμων κατασκευών της παρ. 1 και φυτειών της παρ. 4. Εφόσον κατά την αξιολόγηση απορριφθούν οι κατασκευές της παρ. 1 ή οι φυτείες της παρ. 4 που θα υλοποιούνταν επί του προς αγορά αγροτεμαχίου, απορρίπτεται και η δαπάνη αγοράς γης.

3.3. Δεν είναι επιλέξιμη η αγορά αγροτεμαχίου από ανιόντες ή κατιόντες συγγενείς του/της δικαιούχου ή του/της συζύγου του ή από την/τον σύζυγο καθώς και από β' βαθμού εξ αίματος πλάγιους συγγενείς.

3.4. Δεν είναι επιλέξιμη η αγορά αγροτεμαχίων εντός οικισμού ή εντός σχεδίου.

3.5. Δεν είναι επιλέξιμη η αγορά αγροτεμαχίου, το οποίο έχει μεταβιβαστεί στον πωλητή μετά τις 19.12.2025.

3.6. Δεν είναι επιλέξιμο το τίμημα κατά το ποσό που υπερβαίνει την αντικειμενική αξία της περιοχής ή, εφόσον δεν υφίσταται αντικειμενική αξία, κατά το ποσό που υπερβαίνει την εκτίμηση της Δ.Ο.Υ.

4. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση πολυετών φυτειών των οποίων η εγκατάσταση δεν γίνεται με τη χρήση σπόρου. Ισχύουν τα εξής:

4.1. Απαιτείται η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν οι φυτείες, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 10.

4.2. Τα προς φύτευση είδη πρέπει να έχουν διάρκεια παραγωγικής ζωής 4 ετών και άνω.

4.3. Πρέπει να τεκμηριώνεται η νόμιμη διακίνηση του πολλαπλασιαστικού υλικού σύμφωνα με το ΠΔ 37/2021 (Α' 94) όπως ισχύει κάθε φορά και τις προϋποθέσεις των κατά περίπτωση Τεχνικών Κανονισμών Ελέγχου & Πιστοποίησης και Εμπορίας Πολλαπλασιαστικού Υλικού Καλλιεργούμενων Φυτικών Ειδών.

5. Περίφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων για την εγκατάσταση φυτειών. Ισχύουν τα εξής:

5.1. Ενισχύονται μόνο οι περιφράξεις φυτειών των οποίων η εγκατάσταση ενισχύεται σε επενδυτικό σχέδιο που εγκρίνεται στο πλαίσιο της παρούσας.

5.2. Απαιτείται η τεκμηρίωση της νόμιμης κατοχής των ακινήτων επί των οποίων θα χωροθετηθούν οι επενδύσεις, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 10.

5.3. Απαιτείται η τεκμηρίωση της νομιμότητας της περίφραξης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

6. Αγορά καινούργιου φορτηγού αυτοκινήτου για τη μεταφορά κυψελών (μελισσοκομικό φορτηγό). Ισχύουν τα εξής:

- 6.1. Η αγορά μελισσοκομικού αυτοκινήτου αφορά καινούριο φορτηγό ιδιωτικής χρήσεως (ΦΙΧ) ανοικτού τύπου με μεικτό βάρος αποκλειστικά από 3,5 έως και 15 τόνους.
- 6.2. Η υφιστάμενη παραγωγική δυναμικότητα της εκμετάλλευσης να μην είναι μικρότερη των 200 μελισσοσμηνών.
- 6.3. Πρέπει να τεκμηριώνεται το μέγεθος του μελισσοκομικού αυτοκινήτου σε σχέση με τη δυναμικότητα της μελισσοκομικής εκμετάλλευσης κατά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παρ. 7 του άρθρου 13 της παρούσας.
- 6.4. Το αιτούμενο μελισσοκομικό αυτοκίνητο πρέπει να είναι κατάλληλα διαμορφωμένο για μεταφορά και φορτοεκφόρτωση κυψελών ή η αίτηση να περιλαμβάνει, από κοινού, δαπάνη για την αγορά του φορτηγού – πλαισίου (chassis) και την προμήθεια και τοποθέτηση επί αυτού της κατάλληλης υπερδομής.
- 6.5. Η ημερομηνία έκδοσης του δελτίου ταξινόμησης του φορτηγού να είναι έως 24 μήνες προγενέστερη της ημερομηνίας έκδοσης της άδειας κυκλοφορίας αυτού.
- 6.6. Για τα μελισσοκομικά ΦΙΧ αγροτικά αυτοκίνητα, ισχύουν και τα προβλεπόμενα στην ΚΥΑ 200361/2-12-2011 (ΦΕΚ 2965/Β/2011) «περί ταξινόμησης ΦΙΧ αυτοκινήτων μέχρι 15 τόνων σε μελισσοκόμους», όπως ισχύει κάθε φορά.
7. Αγορά και εγκατάσταση Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, εξοπλισμού επικοινωνιών και γραφείου. Ισχύουν τα εξής:
 - 7.1. Στον εξοπλισμό γραφείου περιλαμβάνονται αποκλειστικά τα φωτοτυπικά και τα εκτυπωτικά μηχανήματα, οι σαρωτές εγγράφων και τα πολυμηχανήματα που συνδυάζουν όλα ή μερικά από τα παραπάνω.
 - 7.2. Στις επενδύσεις της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνονται και οι δαπάνες εγκατάστασης δομημένης καλωδίωσης ή ασύρματου δικτύου.
 - 7.3. Η επιλέξιμη δαπάνη αγοράς δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στο παράρτημα της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος με τις ανώτατες επιλέξιμες δαπάνες.
8. Επενδύσεις που συμβάλλουν στην αξιοποίηση ΑΠΕ.
 - 8.1. Ενισχύονται οι εξής υποκατηγορίες επενδύσεων:
 - 8.1.1. Φωτοβολταϊκά συστήματα συνδεδεμένα ή αυτόνομα
 - 8.1.2. Συστήματα αποθήκευσης ενέργειας (συσσωρευτές) και συστήματα διαχείρισης ενέργειας.
 - 8.1.3. Γεωθερμικές αντλίες θερμότητας (αξιοποίηση θερμικής ενέργειας – γεωεναλλάκτες, υδρογεώτρηση).
 - 8.1.4. Αντλίες θερμότητας για θέρμανση ή ψύξη εγκαταστάσεων ζωικής παραγωγής ή αποθήκευση προϊόντων.
 - 8.1.5. Ανεμογεννήτριες για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας συνδεδεμένες ή αυτόνομες.
 - 8.1.6. Καυστήρες βιομάζας για θέρμανση εγκαταστάσεων ζωικής παραγωγής.
 - 8.1.7. Περίφραξη και διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου για την εξυπηρέτηση των επενδύσεων της κατηγορίας.
 - 8.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των επενδύσεων της κατηγορίας αυτής είναι οι εξής:
 - 8.2.1. Υποβάλλεται ενεργειακή μελέτη που τεκμηριώνει ότι η δυναμικότητα της επένδυσης δεν υπερβαίνει τις ενεργειακές ανάγκες της εκμετάλλευσης στη μελλοντική κατάσταση.
 - 8.2.2. Προσκομίζεται, όπου απαιτείται, υπογεγραμμένη σύμβαση ή οριστικοί όροι σύνδεσης με τον αρμόδιο διαχειριστή για αυτοπαραγωγή με ενεργειακό ή πιστωτικό συμψηφισμό (Net Metering, Virtual Net Metering ή Net Billing).
 - 8.2.3. Τεκμηριώνεται η νόμιμη κατοχή του 100% των ακινήτων (κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή ή μέσω μακροχρόνιας μίσθωσης) επί των οποίων χωροθετούνται οι επενδύσεις.

8.2.4. Για την ενίσχυση αντλιών θερμότητας απαιτείται ονομαστικός συντελεστής απόδοσης COP>4 ή αντίστοιχος SCOP>3,5 σε ονομαστικές συνθήκες λειτουργίας.

9. Επενδύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος σε αρδευόμενες εκτάσεις

9.1. Υποκατηγορίες επενδύσεων:

9.1.1. Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού με στόχο της εξοικονόμηση ύδατος

9.1.1.1. Αρδευτικά συστήματα α) στάγδην άρδευσης και β) μικροκαταιονισμού (σταθεροί μικροεκτοξευτές τοπικής άρδευσης).

Στην υποκατηγορία αυτή δύναται να περιλαμβάνονται και μηχανισμοί συλλογής του εξοπλισμού όπως και αγωγοί μεταφοράς νερού από το σημείο υδροληψίας στο αγροτεμάχιο.

9.1.1.2. Δεξαμενές συλλογής ύδατος (πλαστικές, μεταλλικές κ.λπ.) που δεν απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους, για την εξυπηρέτηση των αρδευτικών συστημάτων της εκμετάλλευσης, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται από όμβρια ύδατα που προέρχονται από την απορροή εγκαταστάσεων της εκμετάλλευσης.

9.1.1.3. Μηχανολογικός εξοπλισμός που αποσκοπεί στη χρήση των υδάτων από ανάκτηση στην εκμετάλλευση και θα έχει ως αποτέλεσμα την υποκατάσταση και επομένως εξοικονόμηση αντίστοιχης ποσότητας νερού από φυσική υδροληψία. Επενδύσεις στη χρήση υδάτων από ανάκτηση ως εναλλακτική παροχή νερού μόνο εάν η παροχή και η χρήση του νερού αυτού συμμορφώνεται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/741 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

9.1.1.4. Ολοκληρωμένες λύσεις άρδευσης. Οι επενδύσεις αφορούν γεωργία ακριβείας και περιλαμβάνουν ενδεικτικά δαπάνες αγοράς και εγκατάστασης Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, δικτύου μετεωρολογικών δεδομένων, εγκατάστασης δομημένης καλωδίωσης ή ασύρματου δικτύου, εδαφολογικής ανάλυσης, αισθητήρες, μετρητές, αυτοματοποιημένο έλεγχο συστημάτων άρδευσης, συστήματα απομακρυσμένου ελέγχου και προγραμματισμού.

9.1.2. Επενδύσεις στις έγγειες βελτιώσεις

9.1.2.1. Εκσυγχρονισμός υφιστάμενων γεωτρήσεων και πηγαδιών-φρεάτων αποκλειστικά αρδευτικής χρήσης.

9.1.2.2. Δεξαμενές (χωμάτινες, μεταλλικές κ.λπ.) που απαιτούν εκσκαφές ή επιχώσεις φυσικού εδάφους και χρησιμεύουν για την αποθήκευση νερού βροχής (όμβριου) για την εξυπηρέτηση των αρδευτικών συστημάτων της εκμετάλλευσης.

9.2. Οι προϋποθέσεις, οι περιορισμοί και οι όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτείται να πληρούνται για τη στήριξη των επενδύσεων είναι οι εξής:

9.2.1. Ο αιτούμενος προϋπολογισμός (δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή) των επενδύσεων της παρέμβασης Π3-73-2.2 για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα πρέπει να είναι κατ' ελάχιστον 25.000 €.

9.2.2. Στις επενδύσεις εφαρμόζεται υδρομέτρηση ή θα εφαρμοστεί υδρομέτρηση μέχρι την ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης πληρωμής.

9.2.3. Η στήριξη των επενδύσεων των κατηγοριών 9.1.1.1, 9.1.1.4 και 9.1.2.1 είναι επιλέξιμη εφόσον:

9.2.3.1. Έχει εκτιμηθεί εκ των προτέρων ότι συνεπάγεται δυνητική εξοικονόμηση ύδατος κατ' ελάχιστο 20%.

9.2.3.2. Επιτυγχάνεται πραγματική μείωση της χρήσης ύδατος κατ' ελάχιστο 10%, στην περίπτωση που η επένδυση επηρεάζει συστήματα υπόγειων ή επιφανειακών υδάτων των οποίων η κατάσταση έχει κριθεί λιγότερο από καλή στο σχετικό σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού (ΣΔΛΑΠ) για λόγους σχετιζόμενους με την ποσότητα των υδάτων. Για το σκοπό αυτό, υποβάλλεται μελέτη άρδευσης σχετικά με τη δυνητική και την πραγματική εξοικονόμηση ύδατος που προκύπτει από την επένδυση.

Οι τεχνικές προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης υπολογισμού της δυνητικής εξοικονόμησης και της πραγματικής μείωσης χρήσης ύδατος εξειδικεύονται στην ΥΑ 165/20277/2018 (863 Β'). Για τους υπολογισμούς των μελετών, οι καθαρές ανάγκες και η αρδευτική κατανάλωση των κύριων καλλιεργειών του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος που αναφέρονται στα αντίστοιχα Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμών (2^η αναθεώρηση).

- 9.2.4. Για τον υπολογισμό της δυνητικής εξοικονόμησης λαμβάνονται υπόψη οι εκτιμώμενες καταναλώσεις ύδατος κατά το χρόνο άρδευσης των αγροτεμαχίων.
- 9.2.5. Η μελέτη υπολογισμού της πραγματικής μείωσης χρήσης ύδατος υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης σε χρόνο που θα οριστεί στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.
- 9.2.6. Για τις επενδύσεις των παραγράφων 9.1.1.1, 9.1.1.4 και 9.1.2.1 δηλώνονται το σημείο υδροληψίας και τα αρδευόμενα αγροτεμάχια με συντεταγμένες.
- 9.2.7. Οι επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις σχετικές με την άρδευση πρέπει να είναι πλήρως συμβατές με τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ όπως αναθεωρήθηκαν το 2024 (2^η αναθεώρηση). Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) και οι χάρτες των Υδατικών Συστημάτων είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- 9.2.8. Οι λοιπές κατηγορίες επενδύσεων (9.1.1.2, 9.1.1.3, 9.1.2.2) εξαιρούνται από τους όρους και τις υποχρεώσεις της υποπαρ. 9.2.3 έως 9.2.6.
- 9.2.9. Δεν ενισχύονται επενδύσεις τεχνητής βροχής/καταιονισμού (ενδεικτικά: σταθεροί εκτοξευτήρες, αυτοπροωθούμενος εκτοξευτήρας/κανόνι, αυτοπροωθούμενη ράμπα με εκτοξευτήρες), συστήματα με αυλάκια και επιφανειακής άρδευσης με λεκάνες.
- 9.2.10. Δεν ενισχύεται η αντικατάσταση μεμονωμένων εξαρτημάτων, π.χ. αντικατάσταση μόνο των μικροεκτοξευτήρων του δικτύου.
- 9.2.11. Δεν ενισχύονται εγκαταστάσεις μεταφοράς αρδευτικού νερού μέσω κλειστών αγωγών συνολικού μήκους άνω των 500 μέτρων ανά επενδυτικό σχέδιο.
- 9.2.12. Στις περιπτώσεις ύπαρξης ενεργού σημείου υδροληψίας, απαιτείται η προσκόμιση άδειας χρήσης ύδατος κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης. Η άδεια χρήσης ύδατος μπορεί να έχει εκδοθεί ή να εκδοθεί στο όνομα του υποψηφίου ή να είναι κοινή με περισσότερα του ενός φυσικά ή νομικά πρόσωπα, υποψηφίους ή μη επενδυτικού σχεδίου. Η άδεια χρήσης νερού προσκομίζεται, το αργότερο, με την τελευταία αίτηση πληρωμής του επενδυτικού σχεδίου. Στην περίπτωση που η άδεια χρήσης ύδατος χορηγείται σε ΤΟΕΒ ή Δήμο/Δημοτική Επιχείρηση, τότε δεν απαιτείται η προσκόμιση της άδειας χρήσης ύδατος, η οποία αφορά το σύνολο της ποσότητας που χρησιμοποιεί ο ΤΟΕΒ ή ο Δήμος ή η Δημοτική Επιχείρηση, αλλά η βεβαίωση του ΤΟΕΒ ή του Δήμου/Δημοτικής Επιχείρησης προς τον δικαιούχο για την επιτρεπόμενη χρήση (ποσότητα, καλλιέργεια, έκταση).
- 9.2.13. Ως αρδευόμενες εκτάσεις (αγροτεμάχια) νοούνται οι εκτάσεις οι οποίες έχουν δηλωθεί ως αρδευόμενες στην ΕΑΕ 2025 ή/και ΕΑΕ 2024.
- 9.2.14. Η επένδυση πρέπει να είναι σύμφωνη με τους όρους χρήσης της υφιστάμενης, της νέας ή αναθεωρημένης άδειας χρήσης ύδατος.
- 9.2.15. Για τον εξοπλισμό της υποπερ. 9.1.1.4, με την αίτηση στήριξης υποβάλλεται μελέτη εγκατάστασης του εξοπλισμού και με την αίτηση πληρωμής μελέτη εφαρμογής του.
- 9.2.16. Σε περίπτωση που η άδεια χρήσης νερού αφορά και σε άλλες χρήσεις πέραν της άρδευσης (π.χ. ύδρευση κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης) ο δικαιούχος υποχρεούται στην τοποθέτηση ξεχωριστού υδρόμετρου για την αρδευτική χρήση.

- 9.2.17. Όταν πρόκειται για υδροληψία από περισσότερα του ενός φυσικά ή νομικά πρόσωπα, δικαιούχους ή μη επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος οφείλει, επιπλέον του υδρόμετρου που τοποθετείται στην κεφαλή της υδροληψίας, να τοποθετήσει και ατομικό υδρόμετρο προκειμένου να είναι εφικτή η καταγραφή της ατομικής του κατανάλωσης. Στην περίπτωση αυτή αλλά και σε κάθε άλλη περίπτωση που προκύπτει η ανάγκη εγκατάστασης περισσότερων του ενός υδρομέτρων ανά σημείο υδροληψίας η δαπάνη που προκύπτει από την εγκατάστασή τους είναι επιλέξιμη.
10. Γενικές δαπάνες, στις οποίες περιλαμβάνεται κάθε δαπάνη λήψης υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Ενδεικτικά, στις γενικές δαπάνες περιλαμβάνονται οι αμοιβές για τη σύνταξη και την υποβολή αίτησης στήριξης και αιτήσεων πληρωμής, οι αμοιβές για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και την έκδοση των απαραίτητων αδειοδοτήσεων για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, η δαπάνη τοποθέτησης της προβλεπόμενης επεξηγηματικής πινακίδας καθώς και η δαπάνη για την τοποθέτηση υδρομετρητών.
- 10.1. Προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που έχουν εφαρμογή και απαιτούνται για τη στήριξη των δαπανών της κατηγορίας αυτής:
- 10.1.1. Οι γενικές δαπάνες ενισχύονται μέχρι συγκεκριμένου ποσού ή ποσοστού επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου, ως εξής:
- 10.1.1.1. Για τη σύνταξη και την υποβολή της αίτησης στήριξης, εφόσον η αμοιβή υπερβαίνει το ποσό των 2.000 ευρώ, σε ποσοστό έως 2%, επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Η επιλέξιμη αμοιβή δεν δύναται να υπερβεί το ποσό των 5.000 ευρώ.
- 10.1.1.2. Για την τεχνική στήριξη στην οποία περιλαμβάνονται το σύνολο των ενεργειών, ήτοι η παρακολούθηση της υλοποίησης του σχεδίου, η σύνταξη και η υποβολή αιτήσεων τροποποίησης, αιτημάτων προκαταβολής και αιτημάτων πληρωμής, εφόσον η αμοιβή υπερβαίνει το ποσό των 2.000 ευρώ, σε ποσοστό έως 2%, επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Η επιλέξιμη αμοιβή δεν δύναται να υπερβεί το ποσό των 5.000 ευρώ.
- 10.1.1.3. Εφόσον απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, ποσοστό 2% επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού των κτιριακών της παρ. 1, εάν η αμοιβή υπερβαίνει το ποσό των 1.000 ευρώ. Η επιλέξιμη αμοιβή δεν δύναται να υπερβεί το ποσό των 5.000 ευρώ.
- 10.1.1.4. Εφόσον απαιτείται μελέτη μηχανολόγου μηχανικού ή γεωπόνου για συστήματα θέρμανσης, ψύξης, αερισμού, ποσοστό 2% επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού των κτιριακών της παρ. 1, εάν η αμοιβή υπερβαίνει το ποσό των 1.000 ευρώ. Η επιλέξιμη αμοιβή δεν δύναται να υπερβεί το ποσό των 5.000 ευρώ.
- 10.1.1.5. Εφόσον απαιτείται μελέτη ηλεκτρολόγου μηχανικού για τις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, αυτοματισμούς, φωτισμό κ.λπ., ποσοστό 2,5% επί του εγκεκριμένου προϋπολογισμού των κτιριακών της παρ. 1, εάν η αμοιβή υπερβαίνει το ποσό των 1.000 ευρώ. Η επιλέξιμη αμοιβή δεν δύναται να υπερβεί το ποσό των 3.000 ευρώ εάν δεν συμπεριλαμβάνεται μελέτη ΑΠΕ ή το ποσό των 5.000 ευρώ εάν συμπεριλαμβάνεται μελέτη ΑΠΕ.
- 10.1.1.6. Για λοιπές μελέτες ποσό έως 2.500 ευρώ.